EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

أحكام المريض في الطهارة والصلاة والصيام

Aḥkām al-marīḍ fī al-ṭahārah wa-al-ṣalāh wa-al-ṣiyām

Rânduieli pentru bolnav

ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz

Rânduieli pentru bolnav

Purificarea, rugăciunea și postul

أحكام المريض في الطهارة والصلاة والصيام

Aḥkām al-marīḍ fī al-ṭahārah wa-al-ṣalāh wa-al-ṣiyām

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: أحكام المريض في الطهارة والصلاة والصيام
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Dār Ibn al-Athīr, ediția I, 1427 H / 2006; culegere de îndrumări și fatwa ale lui ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz, cu prefața editurii și autobiografia dictată a autorului.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Scurtă prezentare a vieții autorului 1
1 Purificarea bolnavului 5
Mai întâi: felul în care se purifică bolnavul 5
În privința purificării, bolnavul se poate afla în mai multe situații: 9
1. Incontinența urinară permanentă 11
2. Incontinența urinară temporară 11
3. Picături de urină care se opresc după câteva minute 11
4. Abluțiunea celui care elimină madhy sau wady după urinare 12
5. Rugăciunea celui încercat cu eliminarea frecventă a gazelor 13
6. Șoaptele îndoielnice la abluțiune 13
7. Purificarea bolnavului care are acoperită o parte dintre membrele abluțiunii 14
8. Cum face bolnavul tayammum 14
9. Abluțiunea celui care nu se poate ridica din pat 16
10. Este suficientă ștergerea membrelor cu apă dacă omul nu poate face abluțiunea? 17
11. Abluțiunea celui care are ochiul bandajat după operație . . 17
12. Tayammumul celui care are un membru imobilizat 17
13. Baia rituală după un vis umed, când o operație împiedică folosirea apei 18
14. Abluțiunea celor care au momente de pierdere a conștienței 20
2 Rugăciunea bolnavului 21
Mai întâi: felul în care se roagă bolnavul 21
15. Nepăsarea unor bolnavi față de rugăciune 23
16. Rugăciunea celui paralizat complet sau parțial 24
17. Există dovadă pentru scutirea celui paralizat de rugăciune? 25
18. Bolnavul se roagă după puterile sale 25
19. Rugăciunea și postul bolnavului imobilizat la pat 26

20. Rugăciunea înainte sau după operație 28
21. Pierderea îndelungată a conștienței și recuperarea rugăciunii 30
22. Rugăciunea când dializa se suprapune peste timpul ei 30
23. Rugăciunea vârstnicilor care nu se pot prosterna 31
3 Postul bolnavului 33
Mai întâi: înțelesul cuvintelor Preaînaltului 33
24. Postul vârstnicului paralizat 37
25. Bărbatul și femeia vârstnici care nu pot posti 37
26. Se postește în locul celui care nu a postit din pricina bolii? 38
27. Postul celui care își pierde conștiența 39
28. Bolnavul poate să nu postească dacă postul îi este greu ... 39
29. Bolnavul recuperează postul după vindecare 41
30. Bolnava care nu a putut recupera zilele nepostite 42
31. Deosebirea dintre boala vindecabilă și cea a cărei vindecare nu se întrevede 42
32. Neputința de a posti din cauza diabetului și a ulcerului ... 43
33. Postul bolnavului de epilepsie 44
34. Femeia însărcinată și cea care alăptează: nepostire și recuperare 45
35. Vindecarea după cinci ani de boală cronică 46
36. Tratamentele aplicate pe piele în timpul postului 46
37. Medicamentele lichide și supozitoarele administrate pe cale urinară sau genitală 46
38. Picăturile pentru ochi, nas și urechi 47
39. Comprimatul ținut sub limbă de bolnavul de inimă 47
40. Inhalatorul pentru astm 47
41. Sprayul nazal 48
42. Inhalatorul cu pulbere pentru astm 48
43. Clisma pentru cel care postește 48
44. Plombarea, curățarea și extracția dinților 48
45. Injecțiile nutritive 49
46. Injecțiile intramusculare și intravenoase 49
47. Recoltarea sângelui de la cel care postește 50
48. Schimbarea sângelui în timpul dializei 50
49. Vărsăturile involuntare în timpul postului 50

50. Amânarea recuperării din cauza bolii nu cere ispășire 50
Glosar 52
Bibliografie 53
Indice 54

Prefața editurii

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Binecuvântarea și pacea fie asupra celui mai ales dintre profeți și trimiși, Profetul nostru Muḥammad, asupra familiei sale, a companionilor săi și a celor care îi urmează cu bine până în Ziua Judecății.

Bolnavului i se aplică, pe durata bolii, rânduieli aparte privind purificarea, rugăciunea și postul. Legea islamică îngăduitoare le-a rânduit pentru cei care au o scuză întemeiată, astfel încât să-și poată împlini actele de adorare fără strâmtorare și greutate. Allah Preaînaltul a spus:

﴿يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ﴾

Allah voiește pentru voi ușurarea și nu voiește pentru voi greutatea.
Coran 2:185

Preaînaltul a mai spus:

﴿وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾

Nu v-a impus nicio strâmtorare în religie.
Coran 22:78

Și a spus:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

Trimisul ﷺ a spus: *„Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți."* Relatat de al-Bukhārī și Muslim. El ﷺ a mai spus: *„Religia este ușurință."* Relatat de al-Bukhārī.

Această scurtă scriere despre îndatoririle bolnavilor în privința purificării, a rugăciunii și a postului, intitulată *„Rânduieli pentru bolnav"*, a fost alcătuită din fatwalele eminentului imam ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz — Allah să aibă milă de el — datorită primirii de care se bucură imamul atât printre oamenii de seamă, cât și printre oamenii de rând. Acesta este harul lui Allah, pe care îl dăruiește cui voiește, iar Allah este Stăpânul harului nemărginit.

Îl rog pe Allah Cel Măreț să facă folositoare această culegere. Îl rog, de asemenea, să-i vindece pe bolnavii musulmani, să le șteargă păcatele și să ne dăruiască tuturor iertare și sănătate în această viață și în Viața de Apoi. El este Darnic și Generos.

Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace și binecuvântare robului și Trimisului Său Muḥammad, familiei sale, companionilor săi și celor care îi urmează cu bine până în Ziua Judecății.

Editura

Scurtă prezentare a vieții autorului[1]

Eu sunt ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn ʿAbd al-Raḥmān ibn Muḥammad ibn ʿAbd Allāh Āl Bāz.

M-am născut în orașul Riyadh, în luna Dhū al-Ḥijjah a anului 1330 H. La începutul studiilor vedeam, apoi, în anul 1346 H, am fost lovit de o boală la ochi, din pricina căreia vederea mi-a slăbit. La începutul lunii Muḥarram din anul 1350 H, am pierdut-o cu totul. Laudă lui Allah pentru aceasta! Îl rog pe Allah, Cel Măreț și Preaînalt, să-mi dăruiască în schimb vedere lăuntrică în această viață și bună răsplată în Viața de Apoi, așa cum a făgăduit prin glasul Profetului Său Muḥammad ﷺ. Îl rog, de asemenea, să-mi dăruiască un sfârșit bun în această viață și în Viața de Apoi.

Mi-am început studiile de mic și am memorat Nobilul Coran înainte de pubertate. Apoi am început să învăț științele religioase și limba arabă de la mulți dintre învățații din Riyadh. Printre cei mai de seamă dintre ei se numără:

1. Shaykh Muḥammad ibn ʿAbd al-Laṭīf ibn ʿAbd al-Raḥmān ibn Ḥasan ibn Shaykh Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — Allah să aibă milă de ei.

2. Shaykh Ṣāliḥ ibn ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd al-Raḥmān ibn Ḥusayn ibn Shaykh Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, judecătorul din Riyadh — Allah să aibă milă de ei.

3. Shaykh Saʿd ibn Ḥamad ibn ʿAtīq, judecătorul din Riyadh — Allah să aibă milă de el.

4. Shaykh Ḥamad ibn Fāris, responsabilul trezoreriei din Riyadh — Allah să aibă milă de el.

---

1 Eminența Sa, Shaykh ʿAbd al-ʿAzīz, a dictat această scurtă prezentare a vieții sale. După ce a fost scrisă, i-a fost citită, iar el a aprobat-o. Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah.

5. Shaykh Saʿd Waqqāṣ al-Bukhārī, dintre învățații din Mecca — Allah să aibă milă de el. De la el am învățat știința tajwīdului, în anul 1355 H, la Mecca.

6. Eminența Sa, Shaykh Muḥammad ibn Ibrāhīm ibn ʿAbd al-Laṭīf Āl al-Shaykh — Allah să aibă milă de el. Am frecventat cercurile sale de învățătură aproape zece ani și am învățat de la el toate științele religioase, începând cu anul 1347 H și până în anul 1357 H, când am fost propus pentru funcția de judecător de către Eminența Sa.

Allah să-i răsplătească pe toți cu cea mai bună și mai frumoasă răsplată și să-i cuprindă în îndurarea și mulțumirea Sa.

Am îndeplinit mai multe funcții, și anume:

1. Am fost judecător în regiunea al-Kharj vreme îndelungată, timp de paisprezece ani și câteva luni, între anii 1357 H și 1371 H. Numirea a avut loc în luna Jumādā al-ākhirah din anul 1357 H, iar în această funcție am rămas până la sfârșitul anului 1371 H.

2. Am predat la Institutul Științific din Riyadh, în anul 1372 H, și la Facultatea de Sharīʿah din Riyadh, după înființarea ei în anul 1373 H, disciplinele de fiqh, tawḥīd și hadith. Am continuat această activitate timp de nouă ani, până în anul 1380 H.

3. În anul 1381 H am fost numit vicepreședinte al Universității Islamice din Medina și am rămas în această funcție până în anul 1390 H.

4. Am preluat conducerea Universității Islamice în anul 1390 H, după moartea președintelui ei, învățătorul nostru, Shaykh Muḥammad ibn Ibrāhīm Āl al-Shaykh — Allah să aibă milă de el —, survenită în Ramaḍān 1389 H. Am rămas în această funcție până în anul 1395 H.

5. La 14/10/1395 H a fost emis decretul regal prin care am fost numit președinte general al Direcțiilor de Cercetare Științifică, Fatwa, Chemare și Îndrumare. Am rămas în această funcție până în anul 1414 H.

6. La 20/1/1414 H a fost emis decretul regal prin care am fost numit în funcția de muftiu general al Regatului, președinte al Consiliului Marilor Învățați și președinte al Direcției de Cercetare

Științifică și Fatwa. Îndeplinesc această activitate și în prezent. Îi cer lui Allah ajutor, izbândă și dreaptă îndrumare.

Pe lângă această activitate, sunt în prezent membru în numeroase consilii științifice și islamice, între care:

1. Președinția Consiliului Marilor Învățați din Regat.

2. Președinția Comisiei Permanente pentru Cercetare Științifică și Fatwa din cadrul instituției amintite.

3. Calitatea de membru și președinția Consiliului Constitutiv al Ligii Mondiale Islamice.

4. Președinția Consiliului Mondial Superior al Moscheilor.

5. Președinția Academiei de Fiqh Islamic din Mecca, afiliate Ligii Mondiale Islamice.

6. Calitatea de membru al Consiliului Superior al Universității Islamice din Medina.

7. Calitatea de membru al Consiliului Superior pentru Chemarea Islamică din Regat.

Dintre lucrările mele amintesc:

1. Foloase limpezi în chestiunile dreptului succesoral.

2. Cercetarea și lămurirea multor chestiuni privitoare la ḥajj, ʿumrah și vizitare — explicarea ritualurilor.

3. Avertizare împotriva inovațiilor. Cuprinde patru articole folositoare: rânduiala celebrării nașterii Profetului, a nopții Călătoriei Nocturne și a Înălțării, a nopții de la mijlocul lunii Shaʿbān și dezminţirea pretinsului vis atribuit slujitorului odăii profetice numit Shaykh Aḥmad.

4. Două tratate scurte despre zakāt și post.

5. Crezul corect și ceea ce i se împotrivește.

6. Obligativitatea urmării Sunnei Trimisului ﷺ și necredința celui care o neagă.

7. Chemarea la Allah și conduita celor care cheamă la El.

8. Obligativitatea judecării după Legea lui Allah și a respingerii celor ce i se împotrivesc.

9. Rânduiala descoperirii frumuseților, a vălului și a căsătoriei de tip shighār.

10. Critica naționalismului arab.

11. Răspuns folositor cu privire la reprezentările în imagini.

12. Shaykh Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb: chemarea și viața sa.

13. Trei tratate despre rugăciune: cum se ruga Profetul ﷺ; obligativitatea împlinirii rugăciunii în adunare; unde își așază cel care se roagă mâinile după ridicarea din înclinare.

14. Rânduiala Islamului privitoare la cel care atacă Nobilul Coran sau pe Trimisul lui Allah ﷺ.

15. O însemnare folositoare la Fatḥ al-Bārī, la care am ajuns până la Cartea pelerinajului.

16. Tratat despre dovezile transmise și cele percepute prin simțuri privind mișcarea soarelui, nemișcarea pământului și posibilitatea urcării pe corpurile cerești.

17. Aducerea dovezilor privind rânduiala cererii de ajutor de la altcineva decât Allah ori a socotirii ca adevărați a prezicătorilor și ghicitorilor.

18. Jihādul pe calea lui Allah.

19. Lecțiile importante pentru întreaga comunitate.

20. Fatwale privitoare la rânduielile ḥajjului, ale ʿumrei și ale vizitării.

21. Obligativitatea ținerii de Sunna și a feririi de inovație.

1 Purificarea bolnavului

Mai întâi: felul în care se purifică bolnavul[2]

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Binecuvântarea și pacea fie asupra celui mai ales dintre profeți și trimiși, Profetul nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a tuturor companionilor săi.

Allah, Cel Slăvit și Preaînalt, a legiuit purificarea pentru fiecare rugăciune. Înlăturarea stării de impuritate rituală și îndepărtarea necurăteniei — fie de pe trup, fie de pe îmbrăcăminte, fie din locul în care se roagă omul — sunt două condiții ale rugăciunii. Când musulmanul dorește să se roage, trebuie să facă abluțiunea cunoscută, dacă se află în stare de impuritate minoră, ori să facă baia rituală, dacă impuritatea sa este majoră. Înainte de abluțiune trebuie să se curețe cu apă ori cu pietre de urină sau de materii fecale, pentru ca purificarea și curățenia să fie depline. În cele ce urmează sunt lămurite câteva rânduieli privitoare la acestea.

Curățirea cu apă este obligatorie după orice eliminare prin cele două căi, precum urina și materiile fecale. Cel care s-a trezit din somn ori a eliminat gaze nu trebuie să facă această curățire, ci îi este cerută numai abluțiunea. Curățirea după nevoi a fost legiuită pentru îndepărtarea necurăteniei, iar aici nu există necurătenie.

Curățirea cu pietre ține locul curățirii cu apă. Ea se face cu pietre ori cu ceea ce le poate înlocui și trebuie folosite cel puțin trei pietre curate sau mai multe, fiindcă este dovedit că Profetul ﷺ a spus: *„Cel care se curăță cu pietre să folosească un număr impar!”*[3] El ﷺ a mai spus: *„Când unul dintre voi merge să-și facă nevoile, să ia cu el trei pietre cu care să se curețe; acestea îi sunt de ajuns.”*[4] Relatat de Abū Dāwūd. El ﷺ a interzis să se folosească mai puțin de trei pietre pentru această curățire; relatat de Muslim.

2 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 12/235–241.

3 Relatat de al-Bukhārī, nr. 156, și de Muslim, nr. 350.

4 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 36, și de al-Dārimī, nr. 668.

Nu este îngăduit să se folosească pentru curățire bălegar, oase, hrană ori orice lucru care trebuie respectat. Este mai bine ca omul să se curețe cu pietre sau cu lucruri asemănătoare, precum șervețelele, cărămizile de pământ uscat, pietrișul și altele de acest fel, apoi să folosească apă, fiindcă pietrele îndepărtează necurățenia, iar apa curăță locul mai bine. Această curățire este, așadar, mai deplină.

Omul poate alege între curățirea cu apă și curățirea cu pietre ori cu ceea ce le înlocuiește sau le poate îmbina. Anas — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Profetul ﷺ mergea să-și facă nevoile, iar eu și un băiat cam de vârsta mea duceam un vas cu apă și o suliță scurtă, iar el se curăța cu apă."* Hadith asupra căruia cele două Ṣaḥīḥ-uri sunt de acord. ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — le-a spus unui grup de femei: *„Porunciți-le soților voștri să se curețe cu apă; mie îmi este rușine față de ei. Trimisul lui Allah ﷺ făcea aceasta."*[5] Al-Tirmidhī a spus: *„Acesta este un hadith autentic."*

Dacă omul dorește să se mărginească la unul dintre cele două mijloace, apa este mai bună, fiindcă purifică locul și îndepărtează atât necurățenia însăși, cât și urma ei, curățind mai temeinic. Dacă se mărginește la pietre, trei pietre sunt suficiente dacă locul se curăță prin ele. Dacă nu este curat, mai folosește a patra și a cincea piatră, până când se curăță locul. Este mai bine să încheie cu un număr impar, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Cel care se curăță cu pietre să folosească un număr impar!"*[6]
Nu este îngăduită curățirea cu pietre folosind mâna dreaptă, după spusele lui Salmān din hadithul său: *„Trimisul lui Allah ﷺ ne-a interzis să ne curățim cu mâna dreaptă."*[7] El ﷺ a spus:

> *„Niciunul dintre voi să nu-și țină organul cu mâna dreaptă în timp ce urinează și nici să nu se șteargă cu dreapta după nevoi!"*[8]

5 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 19.

6 Hadithul „Cel care se curăță cu pietre să folosească un număr impar!" a fost citat mai sus: al-Bukhārī, nr. 156, și Muslim, nr. 350.

7 Relatat de Muslim, nr. 386.

8 Relatat de Muslim, nr. 392.

Dacă însă mâna stângă îi este amputată, ruptă, bolnavă ori se află într-o stare asemănătoare, se poate curăța cu dreapta, din nevoie, fără vreo vină.

Dacă îmbină curățirea cu pietre și curățirea cu apă, aceasta este mai bună și mai deplină.

Fiindcă Legea islamică este întemeiată pe ușurință și îngăduință, Allah, Cel Slăvit și Preaînalt, a ușurat, potrivit scuzelor lor, actele de adorare ale celor care au motive întemeiate, astfel încât ei să le poată împlini fără strâmtorare și greutate. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾

Nu v-a impus nicio strâmtorare în religie.

Coran 22:78

Și a spus:

﴿يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ﴾

Allah voiește pentru voi ușurarea și nu voiește pentru voi greutatea.

Coran 2:185

Preaînaltul a mai spus:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!

Coran 64:16

Profetul ﷺ a spus: *„Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți.”*[9] Și a spus: *„Religia este ușurință.”*[10]

9 Relatat de al-Bukhārī, nr. 6744, și de Muslim, nr. 4348.

10 Relatat de al-Bukhārī, nr. 38.

Dacă bolnavul nu se poate purifica prin abluțiune de impuritatea minoră ori prin baie rituală de impuritatea majoră, din pricina neputinței sale sau a temerii că boala i se va agrava ori vindecarea va întârzia, atunci face tayammum: lovește o singură dată cu mâinile pământul curat, apoi își șterge fața cu partea interioară a degetelor și își șterge palmele cu partea interioară a mâinilor, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَإِن كُنتُم مَّرْضَىٰٓ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَآءَ أَحَدٌ مِّنكُم مِّنَ ٱلْغَآئِطِ أَوْ لَـٰمَسْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوا۟ مَآءً فَتَيَمَّمُوا۟ صَعِيدًا طَيِّبًا فَٱمْسَحُوا۟ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾

Iar dacă sunteți bolnavi ori în călătorie, sau unul dintre voi vine de la locul unde și-a făcut nevoile, ori v-ați atins de femei și nu găsiți apă, atunci îndreptați-vă spre pământ curat și ștergeți-vă fețele și mâinile cu el.

Coran 5:6

Cel care nu poate folosi apa are aceeași rânduială ca acela care nu găsește apă, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!

Coran 64:16

Și potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți.”*[11]

11 Hadithul „Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți” a fost citat mai sus: al-Bukhārī, nr. 6744, și Muslim, nr. 4348.

În privința purificării, bolnavul se poate afla în mai multe situații:

1. Dacă boala sa este ușoară și folosirea apei nu-l face să se teamă de moarte, de o boală primejdioasă, de întârzierea vindecării, de agravarea durerii ori de o urmare urâtă — precum durerea de cap, durerea de dinți și altele asemenea — sau dacă poate folosi apă călduță fără să fie vătămat, atunci nu îi este îngăduit tayammumul. Acesta a fost îngăduit pentru îndepărtarea vătămării, iar aici nu există vătămare. Apa este disponibilă, așadar folosirea ei este obligatorie.

2. Dacă boala îl face să se teamă de pierderea vieții, de distrugerea unui organ, de apariția unei boli care să provoace pierderea vieții, a unui organ ori a folosului său, atunci îi este îngăduit tayammumul, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا﴾

Nu vă ucideți pe voi înșivă! Allah este, cu adevărat, Îndurător cu voi.

Coran 4:29

3. Dacă boala îl împiedică să se miște și nu găsește pe cineva care să-i aducă apă, îi este îngăduit tayammumul.

4. Cel care are răni, ulcerații, fracturi ori o boală pentru care folosirea apei îl vatămă și se află în stare de impuritate majoră poate face tayammum, potrivit dovezilor amintite. Dacă poate spăla partea sănătoasă a trupului, trebuie să o spele și să facă tayammum pentru restul trupului.

5. Dacă bolnavul se află într-un loc unde nu găsește nici apă, nici pământ și nu are pe cineva care să-i aducă ceea ce lipsește dintre acestea, atunci se roagă potrivit stării sale și nu îi este îngăduit să amâne rugăciunea, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

6. Bolnavul care suferă de incontinență urinară, de scurgere continuă de sânge ori de eliminare continuă a gazelor și care nu s-a vindecat prin tratament trebuie să facă abluțiune pentru fiecare rugăciune, după intrarea timpului ei. El spală ceea ce îi atinge trupul și îmbrăcămintea sau își pregătește îmbrăcăminte curată pentru rugăciune, dacă aceasta nu îi aduce greutate; altfel, este scuzat, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾

Nu v-a impus nicio strâmtorare în religie.
Coran 22:78

Și potrivit cuvintelor Sale:

﴿يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ﴾

Allah voiește pentru voi ușurarea și nu voiește pentru voi greutatea.
Coran 2:185

Iar Profetul ﷺ a spus: *„Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți."*[12] El își ia măsuri de protecție pentru a împiedica răspândirea urinei sau a sângelui pe îmbrăcăminte, pe trup ori în locul rugăciunii. În intervalul de timp al acelei

12 Hadithul „Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți" a fost citat mai sus: al-Bukhārī, nr. 6744, și Muslim, nr. 4348.

rugăciuni, el poate împlini cât îi este cu putință din rugăciune și din citirea directă a Coranului, până când timpul ei se încheie. Când timpul a ieșit, trebuie să facă din nou abluțiune sau tayammum, dacă nu poate face abluțiunea, fiindcă Profetul ﷺ i-a poruncit femeii cu sângerare neregulată să facă abluțiune pentru timpul fiecărei rugăciuni. Aceasta este femeia căreia îi curge sânge în mod continuu, altul decât sângele menstrual.

Tayammumul este anulat de tot ceea ce anulează abluțiunea, precum și de dobândirea puterii de a folosi apa sau de găsirea ei, dacă înainte nu era disponibilă. Allah este Dătătorul izbânzii.

1. Incontinența urinară permanentă

Întrebare: Unii bolnavi suferă de incontinență urinară permanentă și au atașate la organ un tub și o pungă care poate fi golită ușor, în orice moment, fără greutate. Ce le este cerut?[13]

Răspuns: Golește punga atât timp cât aceasta nu îi aduce greutate și se curăță după nevoi înaintea fiecărei rugăciuni, spălând de trei ori sau mai mult.

2. Incontinența urinară temporară

Întrebare: Unii bolnavi suferă de incontinență urinară temporară, care apare numai după urinare: rămân câteva picături în canalul de după vezică sau în penis. Este o tulburare cunoscută de medici, deosebită de șoaptele îndoielnice despre care întreabă mulți oameni.[14]

Răspuns: Trebuie să aibă puțină răbdare, până când urina încetează, și să nu se grăbească. Dacă este sigur că a mai curs ceva, reface abluțiunea.

3. Picături de urină care se opresc după câteva minute

Întrebare: După urinare — Allah să vă cinstească — îmi mai curg câteva picături timp de câteva minute, apoi încetează. Pun șervețele în orificiul organului. Este potrivit ceea ce fac?[15]

---

13 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 32, publicată de Dār Ibn al-Athīr.

14 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 32.

15 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/26.

Răspuns: Trebuie să te cureți de urină și să nu te grăbești, până când urina încetează, apoi să împlinești abluțiunea. Nu este nevoie să pui șervețele în orificiul organului. Trebuie să îndepărtezi de la tine șoaptele îndoielnice, până când ele vor înceta, cu voia lui Allah.

Este mai bine să stropești cu puțină apă zona din jurul organului după ce termini abluțiunea, pentru a pune pe seama acestei ape eventuala senzație stârnită de îndoieli. Astfel va înceta, cu voia lui Allah, această urmă a îndoielii. Allah este Dătătorul izbânzii.

4. Abluțiunea celui care elimină madhy sau wady după urinare

Întrebare: După urinare elimin un lichid alb, madhy. Care este rânduiala abluțiunii mele și felul corect în care trebuie făcută? Menționez că îmi strâng organul după curățire. Unii frați mi-au spus că aceasta nu este corect și nu este bine pentru sănătate. Atunci am început să pun hârtie de șervețel și să aștept puțin. Uneori însă sunt pe stradă când se cheamă la rugăciune și am nevoie să intru la toaletă pentru a urina, dar mă abțin, fac direct abluțiunea și mă rog. Mă tem că această rugăciune nu este deplină. Lămuriți-mă, Allah să vă dăruiască folos![16]

Răspuns: Nu trebuie să te împovărezi în această chestiune. Strângerea organului prezintă o primejdie mare și se numără printre cauzele incontinenței urinare și ale șoaptelor îndoielnice. Când urinezi, te cureți cu apă ori cu pietre, iar laudă lui Allah!

Strângerea organului pentru a face să iasă ceva este greșită și nu este îngăduită. Ea se numără printre cauzele șoaptelor îndoielnice și ale incontinenței urinare, așadar trebuie să te ferești de aceasta. Când urina s-a oprit, te cureți cu apă ori cu pietre și lucruri asemănătoare, de trei ori sau mai mult, până când murdăria dispare; aceasta este de ajuns. Lichidul alb care iese după urinare este madhy sau wady și are, în ambele cazuri, rânduiala urinei: te cureți de el. Dacă însă este madhy — lichidul care iese din pricina dorinței, când aceasta se trezește —, atunci

16 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/33–34.

trebuie să speli atât organul, cât și ambele testicule, așa cum a venit în Sunna. Cât despre lichidul alb care nu este madhy, adică wady, acesta are rânduiala urinei: speli partea organului atinsă de el și aceasta este de ajuns. Laudă lui Allah!

5. Rugăciunea celui încercat cu eliminarea frecventă a gazelor

Întrebare: Sufăr de o boală cronică a colonului, care provoacă eliminarea gazelor, mai ales în timpul rugăciunii. Fiindcă aceasta se întâmplă des, am ajuns să mă îndoiesc de rugăciunea mea, astfel încât, dacă simt un miros venit din altă parte, îmi închipui că vine de la mine. Ce să fac în timpul rugăciunii? Trebuie să refac abluțiunea când apare îndoiala? Pot conduce rugăciunea dacă cei din spatele meu nu citesc bine Coranul?[17]

Răspuns: Starea de purificare se consideră păstrată. Trebuie să-ți duci rugăciunea la capăt și să nu iei în seamă șoaptele îndoielnice până când nu știi că ai eliminat ceva, auzind sunetul ori simțind mirosul. Când Profetul ﷺ a fost întrebat despre omul care are o asemenea senzație în rugăciune, el a spus: *„Să nu plece până când nu aude un sunet ori nu simte un miros."*[18] Hadith asupra autenticității căruia există acord.

Poți conduce rugăciunea dacă citești Coranul mai bine decât cei prezenți, atunci când eliminările nu sunt continue, ci apar numai uneori. Când se produce ceva care anulează purificarea, rugăciunea este anulată, fie că ești imam, fie că te rogi singur. Dacă aceasta se întâmplă în timp ce conduci rugăciunea, pune în locul tău pe unul dintre oamenii potriviți ai adunării aflați în spatele tău, ca să ducă rugăciunea la capăt pentru ei. Îi cerem lui Allah sănătate pentru noi și pentru tine.

6. Șoaptele îndoielnice la abluțiune

Întrebare: După ce termin abluțiunea, simt că îmi ies picături de urină. Trebuie să refac abluțiunea? De fiecare dată când o refac

17 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/121–122.

18 Relatat de al-Bukhārī, nr. 137, și de Muslim, nr. 361.

am aceeași senzație. Ce să fac?[19]

Răspuns: Această senzație pe care o are cel care întreabă după abluțiune se numără printre șoaptele Satanei. Nu trebuie să refacă abluțiunea. Dimpotrivă, îi este prescris să nu ia în seamă aceasta și să-și considere abluțiunea validă, neanulată, fiindcă, atunci când Profetul ﷺ a fost întrebat despre omul care are o asemenea senzație în rugăciune, a spus: *„Să nu plece până când nu aude un sunet ori nu simte un miros."*[20] Hadith asupra autenticității căruia există acord.

Satana caută cu stăruință să strice actele de adorare ale musulmanului, precum rugăciunea, abluțiunea și celelalte. De aceea trebuie să te împotrivești lui, să nu te lași supus șoaptelor sale și să cauți adăpost la Allah de îndemnurile și vicleniile sale. Allah este Dătătorul izbânzii.

7. Purificarea bolnavului care are acoperită o parte dintre membrele abluțiunii

Întrebare: Cum se purifică bolnavul care are acoperită o parte dintre membrele spălate la abluțiune, dacă ștergerea cu apă a locului acoperit îl vatămă sau dacă nu îl vatămă?[21]

Răspuns: Se purifică, apoi face tayammum pentru ceea ce nu a atins apa. Dacă însă poate șterge cu apă locul acoperit, aceasta este de ajuns.

8. Cum face bolnavul tayammum

Întrebare: Sunt bolnav, nu pot face singur abluțiunea și nu am pe cineva care să mă ajute. Pot face tayammum? Spitalul curăță zilnic pereții, podeaua și așternuturile. Cum fac tayammum în aceste împrejurări?[22]

19 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/124.

20 Relatat de al-Bukhārī, nr. 137, și de Muslim, nr. 361.

21 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 32.

22 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/194–195.

Răspuns: Dacă bolnavul nu are pe cineva care să-i facă abluțiunea și nici nu poate să o facă singur, atunci face tayammum, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿وَإِن كُنتُم مَّرْضَىٰٓ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَآءَ أَحَدٌ مِّنكُم مِّنَ ٱلْغَآئِطِ أَوْ لَـٰمَسْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوا۟ مَآءً فَتَيَمَّمُوا۟ صَعِيدًا طَيِّبًا فَٱمْسَحُوا۟ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾

Iar dacă sunteți bolnavi ori în călătorie, sau unul dintre voi vine de la locul unde și-a făcut nevoile, ori v-ați atins de femei și nu găsiți apă, atunci îndreptați-vă spre pământ curat și ștergeți-vă fețele și mâinile cu el.

Coran 5:6

Cel care nu poate folosi nici apa, nici tayammumul este scuzat. Trebuie să se roage la timpul rugăciunii, fără abluțiune și fără tayammum, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!

Coran 64:16

Și potrivit cuvintelor Sale ﷺ: *„Feriți-vă de ceea ce v-am oprit, iar din ceea ce v-am poruncit împliniți atât cât puteți."*[23]

Unii Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — s-au rugat într-una dintre călătorii fără abluțiune și fără tayammum, iar Profetul ﷺ nu i-a mustrat pentru aceasta. S-a întâmplat în călătoria în care s-a pierdut colierul ʿĀ'ishei — Allah să fie mulțumit de ea. Câțiva Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — au plecat, la porunca Profetului ﷺ, să-l caute și nu l-au găsit. A

23 Relatat de al-Bukhārī, nr. 6858, și de Muslim, nr. 6066.

venit timpul rugăciunii și s-au rugat fără abluțiune, fiindcă tayammumul încă nu fusese legiuit atunci. Tayammumul a fost legiuit ulterior, din pricina acelei întâmplări.

Aceasta este îndatorirea. Dacă bolnavul nu poate folosi apa și nu are pe cineva care să-i facă abluțiunea, trebuie să facă tayammum cu pământ curat ținut sub pat într-un vas ori într-un recipient și să facă tayammum cu el; aceasta ține locul abluțiunii. Nu este îngăduită nepăsarea în această chestiune. Toate spitalele trebuie să se îngrijească de ea. Înainte de abluțiune ori de tayammum, bolnavul trebuie să se curețe de materii fecale și de urină cu apă ori cu pietre. Nu este obligatoriu să folosească apa: este de ajuns să se curețe cu șervețele curate sau cu lucruri asemănătoare, precum pietrele, bulgării de pământ, cărămizile de pământ uscat și altele de acest fel, până când murdăria dispare.

Este obligatoriu să nu se mărginească la mai puțin de trei ștergeri. Dacă locul nu este curat după acestea, trebuie să adauge altele până când se curăță, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Cel care se curăță cu pietre să folosească un număr impar!”* Este dovedit că el ﷺ a interzis curățirea cu mai puțin de trei pietre și a interzis curățirea cu oase și bălegar, spunând: *„Acestea două nu purifică.”*[24] Allah este Dătătorul izbânzii.

9. Abluțiunea celui care nu se poate ridica din pat

Întrebare: Dacă bolnavul se poate ridica din pat numai cu greutate, din neputință ori dintr-un motiv medical, trebuie să-i ceară soției, slujitorului sau unuia dintre cei care îl îngrijesc să-i aducă apă? Trebuie să ceară la fiecare rugăciune ajutorul unui bolnav care poate să-l ajute, al unui vizitator ori al unui angajat al spitalului?[25]

24 Relatat de Muslim, nr. 6066.

25 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 33–34.

Răspuns: Dacă poate face aceasta, nu este nicio vină, potrivit ușurinței de care dispune. Dacă nu poate, face tayammum și se roagă, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

10. Este suficientă ștergerea membrelor cu apă dacă omul nu poate face abluțiunea?

Întrebare: Unii oameni nu pot face abluțiunea. Este îngăduit să șteargă cu apă membrele abluțiunii?[26]

Răspuns: Ștergerea nu este suficientă, ci trebuie spălate. Dacă nu poate face aceasta, trebuie să facă tayammum.

11. Abluțiunea celui care are ochiul bandajat după operație

Întrebare: Am fost internat pentru tratarea ochiului. Mi s-a făcut o operație, ochiul mi-a fost bandajat și nu am putut găsi pământ pentru tayammum, astfel încât am făcut abluțiune și am lăsat ochiul nespălat. Care este rânduiala?[27]

Răspuns: Rugăciunea este validă, fiindcă ai avut o scuză: nu ai găsit pământ și nu ai putut spăla ochiul. Dacă însă poți șterge cu apă rana și bandajul de pe ea atunci când speli membrul respectiv, aceasta ține locul tayammumului. Dacă nu este cu putință, de teamă că apa te-ar vătăma, trebuie să faci tayammum atunci când poți.

12. Tayammumul celui care are un membru imobilizat

Întrebare: Dacă una dintre mâini sau amândouă sunt în ghips ori au răni pe care apa le vatămă, cum se face tayammumul? Limitele feței pentru tayammum sunt aceleași ca la abluțiune?[28]

---

26 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 34.

27 Majmūʿ fatāwā samāḥat al-Shaykh Ibn Bāz, 2/76; alcătuit de prof. dr. ʿAbd Allāh al-Ṭayyār și Shaykh Aḥmad ibn Bāz.

28 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/198–199.

Răspuns: Da, limitele feței în tayammum sunt aceleași ca în abluțiune. Își șterge cu pământ fața de la partea de sus a frunții până la barbă și de la o ureche la cealaltă. Își șterge ambele mâini, pe partea din afară și pe partea interioară, de la încheietura palmei până la vârful degetelor. Dacă are mâinile în ghips ori rănite, este suficient să șteargă cu pământ ghipsul și rănile, când amândouă mâinile sunt rănite.

Dacă una este sănătoasă, iar cealaltă este rănită ori în ghips, o spală pe cea sănătoasă, șterge cu apă mâna rănită și șterge ghipsul, ca atunci când una ori amândouă mâinile sunt bandajate cu o pânză sau cu ceva asemănător. Dacă apa îl vatămă sau dacă nu are apă, tayammumul este suficient.

13. Baia rituală după un vis umed, când o operație împiedică folosirea apei

Întrebare: Am fost operat la spate și pot face abluțiunea cu greutate. Într-o noapte am avut un vis umed și nu pot face baie, ca să nu fie vătămate rănile operației. Este suficient tayammumul sau trebuie să fac și abluțiune după el? Ce să fac în această situație? Lămuriți-mă![29]

Răspuns: Musulmanul trebuie să se teamă de Allah atât cât poate, în toate împrejurările, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسۡتَطَعۡتُمۡ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!

Coran 64:16

29 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/196.

Și potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Feriți-vă de ceea ce v-am oprit, iar din ceea ce v-am poruncit împliniți atât cât puteți."* Hadith asupra căruia cele două Ṣaḥīḥ-uri sunt de acord. Dacă bolnavul nu poate face nici abluțiune, nici baie rituală, tayammumul este suficient, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿وَإِن كُنتُمْ جُنُبًا فَٱطَّهَّرُوا۟ ۚ وَإِن كُنتُم مَّرْضَىٰٓ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَآءَ أَحَدٌ مِّنكُم مِّنَ ٱلْغَآئِطِ أَوْ لَـٰمَسْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوا۟ مَآءً فَتَيَمَّمُوا۟ صَعِيدًا طَيِّبًا فَٱمْسَحُوا۟ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾

Dacă sunteți în stare de impuritate majoră, purificați-vă! Iar dacă sunteți bolnavi ori în călătorie, sau unul dintre voi vine de la locul unde și-a făcut nevoile, ori v-ați atins de femei și nu găsiți apă, atunci îndreptați-vă spre pământ curat și ștergeți-vă fețele și mâinile cu el.

Coran 5:6

Cel care nu poate folosi apa pentru abluțiune ori pentru baia rituală are aceeași rânduială ca acela care nu are apă. Dacă poți face abluțiune, dar nu poți face baia rituală, faci abluțiunea și faci tayammum pentru baia rituală, potrivit cuvintelor Sale, amintite mai sus:

﴿فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!

Coran 64:16

Allah este Dătătorul izbânzii.

14. Abluțiunea celor care au momente de pierdere a conștienței

Întrebare: Care este rânduiala abluțiunii celor care trec prin momente de pierdere a conștienței?[30]

Răspuns: În această chestiune trebuie făcută o deosebire. Dacă este vorba despre ceva ușor, care nu înlătură conștiența și nu împiedică omul să simtă producerea unui lucru care anulează purificarea, atunci nu vatămă abluțiunea, asemenea celui care ațipește fără să doarmă adânc, ci aude mișcările. Aceasta nu-i anulează abluțiunea până când nu știe că a eliminat ceva. Tot astfel este pierderea de conștiență care nu înlătură simțirea. Dacă însă nu mai simte ceea ce elimină, asemenea omului beat ori celui lovit de o boală prin care își pierde simțirea și ajunge în stare de inconștiență, atunci abluțiunea se anulează, ca în cazul leșinului. La fel este pentru cei care suferă de epilepsie.

30 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/145.

2 Rugăciunea bolnavului

Mai întâi: felul în care se roagă bolnavul[31]
Învățații sunt de acord că acela care nu poate sta în picioare se roagă șezând. Dacă nu se poate ruga șezând, se roagă culcat pe o parte, cu fața către qiblah. Este recomandat să stea pe partea dreaptă. Dacă nu se poate ruga culcat pe o parte, se roagă pe spate, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ către ʿImrān ibn Ḥuṣayn: *„Roagă-te în picioare; dacă nu poți, atunci șezând; iar dacă nu poți, atunci culcat pe o parte."*[32] Relatat de al-Bukhārī. Al-Nasāʾī a adăugat: *„Iar dacă nu poți, atunci culcat pe spate."*
Cel care poate sta în picioare, dar nu poate face înclinarea ori prosternarea nu este scutit de statul în picioare. Se roagă în picioare, se apleacă printr-un semn pentru înclinare, apoi se așază și face un semn pentru prosternare, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَقُومُواْ لِلَّهِ قَٰنِتِينَ﴾

Stați înaintea lui Allah cu supunere!
Coran 2:238

Și potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Roagă-te în picioare"*, precum și sensului general al cuvintelor Preaînaltului:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

31 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 12/242–245.
32 Relatat de al-Bukhārī, nr. 1050, și de Abū Dāwūd, nr. 815.

Dacă o boală la ochi îl face să primească de la medici de încredere recomandarea că poate fi tratat doar rugându-se culcat pe spate, îi este îngăduit să se roage astfel.

Cel care nu poate face înclinarea și prosternarea face semne pentru amândouă, aplecându-se mai mult pentru prosternare decât pentru înclinare. Dacă nu poate face numai prosternarea, face înclinarea, iar pentru prosternare face un semn. Dacă nu-și poate îndoi spatele, își pleacă gâtul. Dacă spatele îi este încovoiat, astfel încât este ca unul aflat deja în înclinare, când dorește să facă înclinarea se apleacă puțin mai mult, iar la prosternare își apropie fața de pământ atât cât poate. Dacă nu poate face nici semne cu capul, sunt suficiente intenția și rostirea.

Rugăciunea nu încetează să fie o îndatorire pentru el cât timp mintea îi este întreagă, în nicio împrejurare, potrivit dovezilor amintite.

Dacă, în timpul rugăciunii, bolnavul dobândește puterea de a împlini ceea ce înainte nu putea — statul în picioare, șederea, înclinarea, prosternarea ori semnele — trece la ceea ce poate face și continuă de unde a ajuns în rugăciune.

Dacă bolnavul ori altcineva doarme peste o rugăciune sau o uită, trebuie să o împlinească atunci când se trezește ori își amintește de ea. Nu îi este îngăduit să o lase până când vine din nou timpul aceleiași rugăciuni. Profetul ﷺ a spus:

„Cel care doarme peste o rugăciune ori o uită să o împlinească atunci când își amintește de ea; nu are altă ispășire în afară de aceasta.”[33]

Apoi a recitat cuvintele Preaînaltului:

﴿وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِذِكۡرِيٰ﴾

Împlinește rugăciunea pentru pomenirea Mea!
Coran 20:14

Nu este îngăduită părăsirea rugăciunii în nicio împrejurare.

33 Relatat de al-Bukhārī, nr. 562, și de Muslim, nr. 1102 și 1104.

Dimpotrivă, cel căruia i se aplică îndatoririle religioase trebuie să aibă și mai multă grijă de rugăciune în zilele bolii decât în zilele sănătății. Nu îi este îngăduit să lase rugăciunea obligatorie până când timpul ei a trecut, chiar dacă este bolnav, cât timp mintea îi este întreagă; trebuie să o împlinească la timpul ei, după puterile sale. Dacă o părăsește în mod voit, fiind în deplinătatea minții, cunoscând rânduiala religioasă și putând să o împlinească măcar prin semne, păcătuiește. Un grup de învățați au susținut că devine necredincios prin aceasta, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Legământul dintre noi și ei este rugăciunea; cine o părăsește a căzut în necredință."*[34] El ﷺ a spus: *„Temelia acestei rânduieli este Islamul, stâlpul ei este rugăciunea, iar culmea ei este jihādul pe calea lui Allah."*[35]

Dacă îi este greu să împlinească fiecare rugăciune la timpul ei, poate reuni rugăciunile de amiază și de după-amiază, precum și rugăciunile de apus și de noapte, fie la timpul primeia, fie la timpul celei de-a doua, după cum îi este mai ușor. Dacă dorește, împlinește rugăciunea de după-amiază împreună cu cea de amiază, iar dacă dorește, o amână pe cea de amiază până la timpul celei de după-amiază. La fel, poate împlini rugăciunea de noapte împreună cu cea de apus ori poate amâna rugăciunea de apus până la timpul celei de noapte. Cât despre rugăciunea de zori, ea nu se reunește cu rugăciunea de dinaintea ei și nici cu cea de după ea, fiindcă timpul ei este separat atât de cel al rugăciunii de dinainte, cât și de cel al rugăciunii de după ea.

Îl rog pe Allah, Cel Slăvit și Preaînalt, să-i vindece pe bolnavii musulmani, să le șteargă păcatele și să ne dăruiască tuturor iertare și sănătate în această viață și în Viața de Apoi. El este Darnic și Generos. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și companionilor săi!

15. Nepăsarea unor bolnavi față de rugăciune

Întrebare: Mulți bolnavi sunt nepăsători față de rugăciune și spun: *„Când mă vindec, recuperez rugăciunile."* Alții spun: *„Cum să*

34 Relatat de Ibn Mājah, nr. 1079, și de al-Tirmidhī, nr. 2545.

35 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 2541, și de Aḥmad, nr. 11008 și 21054.

mă rog, când nu pot să mă purific și nici să mă feresc de necurățenie?" Ce îi îndrumați pe aceștia să facă?[36]
Răspuns: Boala nu împiedică împlinirea rugăciunii sub pretextul neputinței de a se purifica, cât timp omul își păstrează mintea. Bolnavul trebuie să se roage după puterile sale și să se purifice cu apă dacă poate. Dacă nu poate folosi apa, face tayammum și se roagă. Trebuie să spele necurățenia de pe trup și de pe îmbrăcăminte la timpul rugăciunii ori să înlocuiască îmbrăcămintea necurată cu una curată. Dacă nu poate spăla necurățenia și nici nu poate schimba îmbrăcămintea necurată cu una curată, este scutit de aceasta și se roagă potrivit stării sale. Allah, Cel Atotputernic și Măreț, a spus:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

Profetul ﷺ a spus: *„Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți."*[37] Hadith asupra autenticității căruia există acord. Iar lui ʿImrān ibn Ḥuṣayn — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său — când acesta i s-a plâns de boală, i-a spus: *„Roagă-te în picioare; dacă nu poți, atunci șezând; iar dacă nu poți, atunci culcat pe o parte."*[38] Al-Bukhārī l-a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său. Al-Nasāʾī l-a relatat cu un lanț autentic și a adăugat: *„Iar dacă nu poți, atunci culcat pe spate."*

16. Rugăciunea celui paralizat complet sau parțial

Întrebare: Care este rânduiala rugăciunii și cum se împlinește ea în cele două situații următoare?[39]

36 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 10/307.

37 Hadithul „Dacă vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți" a fost citat în secțiunea despre purificare: al-Bukhārī, nr. 6744, și Muslim, nr. 4348.

38 Hadithul lui ʿImrān ibn Ḥuṣayn, „Roagă-te în picioare...", a fost citat la începutul secțiunii despre rugăciune: al-Bukhārī, nr. 1050, și Abū Dāwūd, nr. 815.

39 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 35–36.

Prima situație: omul suferă de tetraplegie și nu-și poate mișca decât mușchii capului și ai gâtului.

Răspuns: Se roagă prin rostire și prin intenție.

A doua situație: omul este paralizat complet și nu-și poate mișca decât ochii și pleoapele.

Răspuns: Se roagă, de asemenea, prin rostire și prin intenție.

17. Există dovadă pentru scutirea celui paralizat de rugăciune?

Întrebare: Unii învățați consideră că omul paralizat complet este scutit de rugăciune. Au vreo dovadă pentru aceasta?[40]

Răspuns: Nu există dovadă pentru aceasta.

18. Bolnavul se roagă după puterile sale

Întrebare: Un bolnav a fost internat pentru o operație la abdomen. După operație a rămas sub efectul anesteziei aproximativ o zi și jumătate. Apoi, după ce și-a revenit din anestezie, a rămas o săptămână fără să se poată apleca pentru rugăciune și fără să poată face o baie completă. Cum se roagă acest om?[41]

Răspuns: Bolnavul trebuie să împlinească rugăciunile obligatorii după puterile sale. Când un bolnav L-a întrebat despre aceasta, Profetul ﷺ i-a spus:

„Roagă-te în picioare; dacă nu poți, atunci șezând; iar dacă nu poți, atunci culcat pe o parte."[42]

Al-Bukhārī l-a consemnat în Ṣaḥīḥ-ul său, iar al-Nasāʾī a adăugat în relatarea sa: *„Iar dacă nu poți, atunci culcat pe spate."* Dacă nu poate face înclinarea, se apleacă atât cât poate; la fel, dacă nu poate face prosternarea, se apleacă atât cât poate, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

---

40 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 36.

41 Majmūʿ fatāwā samāḥat al-Shaykh Ibn Bāz, 2/450–451; alcătuit de prof. dr. ʿAbd Allāh al-Ṭayyār și Shaykh Aḥmad ibn Bāz.

42 Hadithul „Roagă-te în picioare..." a fost citat la începutul secțiunii despre rugăciune: al-Bukhārī, nr. 1050, și Abū Dāwūd, nr. 815.

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

Când își pierde simțirea din pricina anesteziei ori a bolii grele, recuperează rugăciunile care i-au trecut, în ordine, îndată ce își revine și se grăbește să le împlinească după puterile sale, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Cel care doarme peste o rugăciune ori o uită să o împlinească atunci când își amintește de ea; nu are altă ispășire în afară de aceasta."*[43] Fără îndoială, cel care și-a pierdut simțirea din cauza bolii ori a anesteziei pentru o zi, două sau trei are rânduiala celui adormit. Nu amână rugăciunile datorate până când vine din nou timpul acelorași rugăciuni, ci le împlinește îndată ce își revine, asemenea celui adormit când se trezește și celui care a uitat când își amintește. Dacă nu poate folosi apa, îi este suficient tayammumul, potrivit versetului amintit. Allah este Dătătorul izbânzii.

19. Rugăciunea și postul bolnavului imobilizat la pat

Întrebare: În ce situații se roagă și postește bolnavul imobilizat la pat în urma unui accident?[44]

Răspuns: Bolnavul imobilizat la pat în urma unui accident trebuie să postească dacă poate. Dacă medicii stabilesc că postul îl vatămă din cauza bolii pe care o are, nu postește. Dacă stabilesc că nici în viitor nu se întrevede o vindecare care să-i îngăduie să postească, nu postește și trebuie să hrănească pentru fiecare zi un sărman, asemenea bărbatului vârstnic și femeii vârstnice care nu pot posti. Ei compensează hrănind un sărman pentru fiecare zi, cu jumătate de ṣāʿ de curmale ori din alt aliment de bază al țării, aproximativ un kilogram și jumătate. Dacă însă se întrevede vindecarea, dar postul îl vatămă, atunci nu postește în acea

43 Relatat de al-Bukhārī, nr. 562, și de Muslim, nr. 1102–1104.

44 Majmūʿ fatāwā samāḥat al-Shaykh Ibn Bāz, 2/451–452; alcătuit de prof. dr. ʿAbd Allāh al-Ṭayyār și Shaykh Aḥmad ibn Bāz.

perioadă. Când se vindecă prin ajutorul lui Allah și este sănătos, postește și nu dă hrană în locul postului.
Cât despre rugăciune, o împlinește potrivit stării sale. I se aduce apa și face abluțiunea dacă poate. Dacă nu poate, face tayammum după ce se curăță de urină și de materii fecale. Se roagă la timpul rugăciunii și poate reuni rugăciunile de amiază și de după-amiază, precum și pe cele de apus și de noapte. Rugăciunea de zori o împlinește la timpul ei, după puteri, fie că se află în pat pe o parte, pe spate ori șezând. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

Iar Profetul ﷺ i-a spus bolnavului:

„Roagă-te în picioare; dacă nu poți, atunci șezând; iar dacă nu poți, atunci culcat pe o parte. Dacă nu poți, atunci culcat pe spate."[45]

45 Hadithul „Roagă-te în picioare..." a fost citat la începutul secțiunii despre rugăciune: al-Bukhārī, nr. 1050, și Abū Dāwūd, nr. 815.

Când stai culcat pe spate, îți îndrepți picioarele către qiblah și faci un semn cu mâna. Când dorești să te rogi, îți faci intenția, rostești takbīrul de început al rugăciunii ridicând mâinile, apoi rostești ruga de deschidere, recitarea și celelalte lucruri prescrise. Apoi îți faci intenția de înclinare, spui takbīr și rostești pomenirile înclinării, după care îți faci intenția de ridicare și spui: *„Allah îl aude pe cel care Îl laudă. Domnul nostru, Ție Îți aparține lauda”*, și celelalte pomeniri. Apoi îți faci intenția de prosternare, spui takbīr și rostești pomenirile prosternării. După aceea îți faci intenția de ședere între cele două prosternări, spui takbīr și rostești rugile rânduite, atât cât îți este ușor. Apoi îți faci intenția pentru a doua prosternare și spui takbīr. În acest fel continui, prin intenție și rostire. Allah Preaînaltul spune:

﴿لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

Allah nu împovărează niciun suflet peste puterile sale.
Coran 2:286

Cel Atotputernic și Măreț mai spune:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

20. Rugăciunea înainte sau după operație

Întrebare: Se știe, eminent Shaykh, că după operație bolnavul rămâne sub anestezie, iar după ce își revine mai are dureri timp de câteva ore. Să se roage înainte de operație, deși timpul rugăciunii nu a început încă, sau să amâne rugăciunea până când își revine pe deplin, chiar dacă aceasta întârzie o zi sau mai mult? Dați-ne o fatwa, iar Allah să vă răsplătească![46]

46 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 12/251–252.

Răspuns: Medicul trebuie să cerceteze această chestiune. Dacă începutul operației poate fi amânat până la intrarea timpului rugăciunii, de pildă cea de amiază, bolnavul se roagă la amiază și după-amiază împreună, după intrarea timpului celei de amiază. Tot astfel, noaptea, se roagă la apus și noaptea împreună, după apunerea soarelui, înainte de începerea operației. Dacă însă tratamentul are loc dimineața, bolnavul este scuzat; când își revine, recuperează rugăciunile datorate, chiar dacă a trecut o zi ori două. Când își revine, recuperează ceea ce datorează, iar laudă lui Allah! Nu are nicio vină, fiind asemenea celui adormit: când se trezește și îi revine conștiența, împlinește rugăciunile care i-au trecut, în ordine — cea de amiază, apoi cea de după-amiază și tot astfel până le recuperează pe toate. Profetul ﷺ a spus:

„Cel care doarme peste o rugăciune ori o uită să o împlinească atunci când își amintește de ea; nu are altă ispășire în afară de aceasta."[47]

Hadith asupra căruia cele două Ṣaḥīḥ-uri sunt de acord. Pierderea de conștiență din pricina bolii ori a tratamentului are rânduiala somnului dacă nu durează prea mult. Dacă trece de trei zile, bolnavul este scutit de recuperare și are rânduiala celui lipsit de judecată, până când îi revine mintea. Atunci începe din nou să se roage, după revenirea judecății. Profetul ﷺ a spus:

„Condeiul este ridicat de la trei: de la cel adormit, până când se trezește; de la copil, până când ajunge la pubertate; și de la cel lipsit de judecată, până când își revine."[48]

Nu a amintit recuperarea pentru copil și pentru cel lipsit de judecată. Din relatarea sa ﷺ este dovedită porunca recuperării numai în privința celui care a dormit ori a uitat. Allah este Dătătorul izbânzii.

47 Hadithul despre rugăciunea uitată sau peste care omul a dormit a fost citat în secțiunea despre felul rugăciunii bolnavului: al-Bukhārī, nr. 562, și Muslim, nr. 1102 și 1104.

48 Relatat de Ibn Mājah, nr. 2031, și de al-Nasāʾī, nr. 3378.

21. Pierderea îndelungată a conștienței și recuperarea rugăciunii

Întrebare: Unii oameni suferă, în urma accidentelor de mașină și a altor întâmplări asemănătoare, o comoție cerebrală ori o pierdere de conștiență care durează mai multe zile. Trebuie să recupereze rugăciunile când își revin?[49]

Răspuns: Dacă perioada este scurtă, de pildă trei zile sau mai puțin, recuperarea este obligatorie, fiindcă pierderea de conștiență pentru perioada amintită se aseamănă cu somnul și nu împiedică recuperarea. S-a relatat de la un grup de Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — că și-au pierdut conștiența pentru mai puțin de trei zile și au recuperat rugăciunile.

Dacă perioada este mai lungă, nu se recuperează, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ: *„Condeiul este ridicat de la trei: de la cel adormit, până când se trezește; de la copil, până când ajunge la pubertate; și de la cel lipsit de judecată, până când își revine."*[50] Cel care și-a pierdut conștiența pentru perioada amintită se aseamănă cu cel lipsit de judecată, întrucât, în amândouă cazurile, rațiunea este absentă. Allah este Dătătorul izbânzii.

22. Rugăciunea când dializa se suprapune peste timpul ei

Întrebare: Sufăr de o boală a rinichilor și fac dializă de trei ori pe săptămână. Pe patul de dializă sunt legat de aparat și stau patru ore. Uneori se cheamă la rugăciunea de apus când sunt la dializă, nu mă pot mișca din loc și nu pot face abluțiune. Sunt scuzat dacă amân rugăciunea până când îi trece timpul sau mă rog așa cum sunt, fără abluțiune, chiar dacă poziția scaunului poate să mă îndrepte în altă parte decât qiblah? Lămuriți-mă cu privire la îndatorirea mea, iar Allah să vă răsplătească![51]

Răspuns: Într-o asemenea situație este prescrisă reunirea rugăciunilor, fie la timpul primeia, fie la timpul celei de-a doua.

---

49 Majmūʿ fatāwā samāḥat al-Shaykh Ibn Bāz, 2/457; alcătuit de prof. dr. ʿAbd Allāh al-Ṭayyār și Shaykh Aḥmad ibn Bāz.

50 Hadithul „Condeiul este ridicat de la trei..." a fost citat în răspunsul precedent: Ibn Mājah, nr. 2031, și al-Nasāʾī, nr. 3378.

51 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 12/253–254.

Dacă procedura are loc în timpul primei rugăciuni, vă este îngăduit să reuniți rugăciunile de apus și de noapte la timpul celei de apus. Dacă procedura se face înainte de intrarea timpului rugăciunii de apus sau la începutul lui și nu a fost cu putință reunirea la timpul primeia, atunci Sunna este să amâni rugăciunea de apus și să o împlinești împreună cu cea de noapte, la timpul acesteia, fiindcă ești bolnav. Aceasta este rânduiala bolnavului. La fel, călătorul aflat pe drum reunește rugăciunile la timpul primeia dacă pleacă din locul în care se află în timpul primei rugăciuni. Dacă însă pleacă înainte de intrarea timpului celei dintâi, le reunește la timpul celei de-a doua. Aceasta este rânduiala dovedită de la Profet ﷺ. Tot astfel este pentru rugăciunile de amiază și de după-amiază, în cazul bolnavului și al călătorului. Îi cerem lui Allah să-ți dăruiască ție și tuturor musulmanilor vindecare și sănătate deplină. Pacea, îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale fie asupra voastră!

23. Rugăciunea vârstnicilor care nu se pot prosterna

Întrebare: Unii oameni, mai ales cei vârstnici, nu se pot prosterna și nici nu pot ședea pentru tashahhud. De aceea îi vezi rugându-se în picioare, iar când vine prosternarea, se așază pe un scaun ori pe zidul despărțitor dintre șiruri. Care este rânduiala faptei lor?[52]

Răspuns: Nu cunosc vreo vină în ceea ce a amintit cel care întreabă, dacă nu pot face altfel, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسۡتَطَعۡتُمۡ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!

Coran 64:16

52 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 12/246–247.

Și potrivit cuvintelor Sale, Cel Slăvit:

﴿لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

Allah nu împovărează niciun suflet peste puterile sale.
Coran 2:286

Profetul ﷺ i-a spus lui ʿImrān ibn Ḥuṣayn — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său —: *„Roagă-te în picioare; dacă nu poți, atunci șezând; iar dacă nu poți, atunci culcat pe o parte. Dacă nu poți, atunci culcat pe spate."*[53] Al-Bukhārī l-a consemnat în Ṣaḥīḥ-ul său, iar al-Nasāʾī în Sunan-ul său; această ultimă formulare este cea a lui al-Nasāʾī. Allah este Dătătorul izbânzii.

53 Hadithul „Roagă-te în picioare..." a fost citat la începutul secțiunii despre rugăciune: al-Bukhārī, nr. 1050, și Abū Dāwūd, nr. 815.

3 Postul bolnavului

Mai întâi: înțelesul cuvintelor Preaînaltului

﴿وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ﴾

Iar celor care îl pot împlini le revine o răscumpărare.[54]
Coran 2:184

Pacea, îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale fie asupra voastră!
Mă refer la întrebarea voastră orală[55] despre tâlcuirea cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ ۖ فَمَن تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُۥ ۚ وَأَن تَصُومُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ إِن
كُنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

Iar celor care îl pot împlini le revine o răscumpărare: hrănirea unui sărman. Cel care face de bunăvoie mai mult bine, aceasta este mai bine pentru el. Iar dacă postiți, este mai bine pentru voi, dacă ați ști!
Coran 2:184

54 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/170–172.
55 Întrebare adresată de prințul Salmān ibn ʿAbd al-ʿAzīz.

Ați dorit ca răspunsul să fie scris. Vă înștiințez că învățații tafsīrului — Allah să aibă milă de ei — au amintit că, atunci când Allah, Cel Slăvit, a legiuit postul lunii Ramaḍān, l-a rânduit, la început, ca alegere între nepostire cu hrănirea unui sărman și post, postul fiind mai bun. Cel care nu postea, deși putea posti, trebuia să hrănească un sărman; dacă hrănea mai mulți, era mai bine pentru el și nu avea de recuperat postul. Dacă postea, aceasta era mai bine, potrivit cuvintelor Sale, Cel Atotputernic și Măreț:

﴿وَأَن تَصُومُواْ خَيۡرٞ لَّكُمۡۖ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ﴾

Iar dacă postiți, este mai bine pentru voi, dacă ați ști!
Coran 2:184

Cât despre bolnav și călător, ei pot să nu postească, apoi recuperează, potrivit cuvintelor Sale, Cel Slăvit:

﴿فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel dintre voi care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.
Coran 2:184

Apoi Allah a abrogat această alegere și a făcut postul obligatoriu pentru omul sănătos, aflat la locul său și supus îndatoririlor religioase. I-a îngăduit bolnavului și călătorului să nu postească, având îndatorirea de a recupera, potrivit cuvintelor Sale, Cel Slăvit:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْهُدَىٰ وَٱلْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا۟ ٱلْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾

Luna Ramaḍān este cea în care a fost pogorât Coranul, călăuzire pentru oameni, dovezi limpezi ale călăuzirii și ale deosebirii dintre adevăr și fals. Cel dintre voi care este prezent în această lună să postească. Iar cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile. Allah voiește pentru voi ușurarea și nu voiește pentru voi greutatea, ca să împliniți numărul de zile și să-L preamăriți pe Allah pentru că v-a călăuzit și să fiți recunoscători.

Coran 2:185

Hrănirea unui sărman a rămas pentru bărbatul vârstnic și neputincios, precum și pentru femeia vârstnică neputincioasă care nu pot posti, așa cum este dovedit de la Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său —, de la Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — și de la un grup de Companioni și înaintași — Allah să fie mulțumit de ei. Al-Bukhārī a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său de la Salamah ibn al-Akwaʿ — Allah să fie mulțumit de el — sensul celor amintite despre abrogarea versetului:

﴿وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ﴾

Iar celor care îl pot împlini le revine o răscumpărare: hrănirea unui sărman.

Coran 2:184

Aceasta s-a relatat și de la Muʿādh ibn Jabal — Allah să fie mulțumit de el — și de la un grup de înaintași — Allah să aibă milă de ei.

Asemenea bărbatului vârstnic și neputincios și femeii vârstnice sunt bolnavul a cărui vindecare nu se întrevede și bolnava a cărei vindecare nu se întrevede. Ei hrănesc pentru fiecare zi un sărman și nu trebuie să recupereze, precum bărbatul vârstnic și femeia vârstnică. Hrana poate fi dată la începutul lunii, la mijlocul sau la sfârșitul ei.

Femeia însărcinată și cea care alăptează trebuie să postească, în afară de cazul în care le este greu. Atunci le este prescris să nu postească și să recupereze, asemenea bolnavului și călătorului. Aceasta este opinia corectă dintre cele două păreri ale învățaților în privința lor. Un grup de înaintași au spus că dau hrană și nu recuperează, asemenea bărbatului vârstnic și femeii vârstnice; corect este însă că au rânduiala bolnavului și călătorului: nu postesc și apoi recuperează. Este dovedit de la Profet ﷺ, prin hadithul lui Anas ibn Mālik al-Kaʿbī, ceea ce arată că au aceeași rânduială cu bolnavul și călătorul.

Îl rog pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, să ne dăruiască nouă și vouă înțelegerea religiei Sale și statornicie în ea și să ne facă pe

noi, pe voi și pe ceilalți frați ai noștri dintre cei călăuziți, care îi călăuzesc și pe alții. El este Auzitor și Apropiat.

Pacea, îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale fie asupra voastră!

24. Postul vârstnicului paralizat

Întrebare: Am primit scrisoarea voastră — Allah să vă călăuzească! — în care ați arătat că sunteți în vârstă, ați fost lovit de paralizie pe jumătate de trup, nu puteți posti, iar dacă postiți, boala vi se agravează. Ne-ați cerut o fatwa cu privire la acestea.[56]

Răspuns: Dacă medicii specialiști stabilesc că boala voastră este dintre cele pentru care nu se întrevede vindecarea, trebuie să hrăniți un sărman pentru fiecare zi din Ramaḍān și nu aveți îndatorirea postului. Cantitatea este o jumătate de ṣāʿ din alimentul de bază al țării — curmale, orez ori altceva. Dacă îi dați masa de prânz sau de seară, aceasta este de ajuns. Dacă însă ei stabilesc că se întrevede vindecarea, nu trebuie să dați hrană, ci să recuperați postul când Allah vă va vindeca de boală, potrivit cuvintelor Sale, Cel Slăvit:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.

Coran 2:185

Îl rog pe Allah să vă dăruiască vindecare de orice rău, să facă din ceea ce v-a lovit o purificare și o ștergere a păcatelor și să vă dăruiască răbdare frumoasă și nădejdea răsplății. El este Cel mai bun dintre cei rugați. Pacea, îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale fie asupra voastră!

25. Bărbatul și femeia vârstnici care nu pot posti

Întrebare: Un bărbat a împlinit șaptezeci și cinci de ani și îi este

56 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/221.

greu să postească din pricina unui ulcer. Care este rânduiala sa?[57]
Răspuns: Dacă bărbatului vârstnic și femeii vârstnice le este greu să postească, pot să nu postească și hrănesc pentru fiecare zi un sărman, fie dându-i să mănânce alături de ei, fie dându-i zilnic jumătate de ṣāʿ de curmale, de grâu ori de orez. Dacă, pe lângă aceasta, suferă de ulcer ori de altă boală, faptul de a nu posti devine și mai necesar și nu trebuie să dea hrană, fiindcă atunci nu au postit din cauza bolii, nu din cauza vârstei. Când se vindecă, recuperează numărul zilelor în care nu au postit. Dacă însă, din pricina vârstei, nu pot recupera, hrănesc un sărman pentru fiecare zi, după cum s-a arătat. Dovezile pentru aceasta sunt cunoscute de la Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său — și de la alți învățați. Printre ele se află cuvintele Preaînaltului:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.
Coran 2:185

Vârstnicul neputincios nu poate recupera, așa că trebuie să dea hrană în locul postului. Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el —, slujitorul Profetului ﷺ, când a îmbătrânit și postul i-a devenit greu, nu a mai postit și a hrănit un sărman pentru fiecare zi. Allah este Dătătorul izbânzii.

26. Se postește în locul celui care nu a postit din pricina bolii?

Întrebare: Tatăl prietenului meu este un om în vârstă care se roagă neîncetat. De șase ani însă nu mai postește, ci se ține numai de rugăciune, din pricina unei boli cronice de inimă. Pot fiicele sale să postească în locul lui?[58]

57 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/201–202.
58 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/202 și 203.

Răspuns: Cât timp trăiește și nu poate posti, după cum au stabilit medicii, iar vindecarea de această boală nu se întrevede, el hrănește un sărman pentru fiecare zi, asemenea bărbatului și femeii vârstnici care nu pot posti. În locul lor se dă fiecărui sărman, pentru fiecare zi, o jumătate de ṣāʿ de curmale ori din alt aliment de bază al țării. La fel este pentru bolnavul a cărui vindecare nu se întrevede: nu se postește în locul lui, în afară de cazul în care moare având un post datorat. Atunci au de ales: dacă doresc să postească în locul lui, sunt răsplătiți, după cum Profetul ﷺ a spus:

„Cel care moare având un post datorat, ruda sa apropiată postește în locul lui."[59]

Dacă dau hrană, aceasta este suficientă.

27. Postul celui care își pierde conștiența

Întrebare: Un bolnav a prins o parte din luna Ramaḍān, apoi și-a pierdut conștiența și se află încă în această stare. Dacă moare, trebuie copiii săi să recupereze în locul lui? Allah să vă binecuvânteze![60]

Răspuns: Nu trebuie să recupereze dacă a fost lovit de ceva care îi înlătură mintea ori de ceea ce se numește pierdere a conștienței. Dacă își revine, nu trebuie să recupereze, asemenea celui lipsit de judecată ori de discernământ, care nu recuperează. Face excepție pierderea scurtă a conștienței, de o zi, două sau cel mult trei; în acest caz poate recupera, ca măsură de precauție. Dacă perioada este îndelungată, are rânduiala celui lipsit de discernământ și nu recuperează. Dacă Allah îi redă mintea, își reia faptele, iar copiii săi nu trebuie să recupereze în locul lui, dacă a murit. Îi cerem lui Allah sănătate și ocrotire.

28. Bolnavul poate să nu postească dacă postul îi este greu

Întrebare: Am șaisprezece ani și mă tratez la Spitalul de Specialitate Regele Fayṣal de aproximativ cinci ani. În Ramaḍān de anul trecut, medicul mi-a administrat intravenos un tratament

59 Relatat de al-Bukhārī, nr. 1952, și de Muslim, nr. 1147.

60 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/209–210.

chimioterapic în timp ce posteam. Tratamentul era puternic și avea efect asupra stomacului și asupra întregului trup. În aceeași zi în care am primit tratamentul mi s-a făcut o foame puternică; trecuseră numai aproximativ șapte ore de la zori. Pe la rugăciunea de după-amiază am suferit mult, până aproape de moarte, dar nu am întrerupt postul până la chemarea rugăciunii de apus. În Ramaḍān din acest an, cu voia lui Allah, medicul îmi va administra același tratament. Pot să nu postesc în ziua aceea sau nu? Dacă nu întrerup postul, trebuie să recuperez ziua sau nu? Prelevarea de sânge din venă anulează postul? Dar tratamentul pe care l-am amintit? Lămuriți-mă, Allah să vă răsplătească![61]
Răspuns: Bolnavului îi este prescris să nu postească în luna Ramaḍān dacă postul îl vatămă, îi este greu ori dacă are nevoie, în timpul zilei, de un tratament cu pastile, băuturi și alte lucruri care se mănâncă ori se beau. Allah, Cel Slăvit, a spus:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.
Coran 2:185

Profetul ﷺ a spus:

> *„Allah iubește să fie primite înlesnirile Sale, după cum urăște să fie săvârșite neascultările față de El.”*[62]

Într-o altă relatare: *„După cum iubește să fie împlinite poruncile Sale hotărâte.”*[63] Cât despre prelevarea de sânge din venă pentru analize ori pentru altceva, părerea corectă este că nu anulează postul. Dacă însă se prelevează mult, este mai bine ca aceasta să fie amânată până noaptea. Dacă se face în timpul zilei, este mai prudent să recuperezi ziua, prin asemănarea cu extragerea sângelui prin ventuze, ḥijāmah.

61 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/210–212.
62 Relatat de Aḥmad, nr. 5600.
63 Relatat de Ibn Ḥibbān, nr. 3526, și de Ibn Abī Shaybah, nr. 24793.

29. Bolnavul recuperează postul după vindecare

Întrebare: Am fost lovit de o boală la stomac, din pricina căreia nu am putut posti întreaga lună Ramaḍān. Ce să fac?[64]

Răspuns: Dacă musulmanul este lovit de o boală la stomac ori de altă boală, din pricina căreia nu poate posti sau postul îi este greu, atunci nu postește și recuperează după vindecare. Allah, Cel Atotputernic și Măreț, spune în Sūrat al-Baqarah:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْهُدَىٰ وَٱلْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا۟ ٱلْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾

Luna Ramaḍān este cea în care a fost pogorât Coranul, călăuzire pentru oameni, dovezi limpezi ale călăuzirii și ale deosebirii dintre adevăr și fals. Cel dintre voi care este prezent în această lună să postească. Iar cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile. Allah voiește pentru voi ușurarea și nu voiește pentru voi greutatea, ca să împliniți numărul de zile și să-L preamăriți pe Allah pentru că v-a călăuzit și să fiți recunoscători.

Coran 2:185

Allah este Dătătorul izbânzii.

64 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/214.

30. Bolnava care nu a putut recupera zilele nepostite

Întrebare: Sunt o femeie bolnavă și nu am postit câteva zile din Ramaḍān de anul trecut. Din pricina bolii nu am putut să le recuperez. Care este ispășirea pentru aceasta? De asemenea, nu voi putea posti în Ramaḍān din acest an. Care este ispășirea și pentru acesta?[65]

Răspuns: Bolnavului căruia postul îi este greu îi este prescris să nu postească, iar când Allah îl vindecă, recuperează ceea ce datorează, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.

Coran 2:185

Nu ai nicio vină, tu, cea care întrebi, dacă nu postești în această lună cât timp boala continuă. Faptul de a nu posti este o înlesnire de la Allah pentru bolnav și pentru călător. Allah, Cel Slăvit, iubește să fie primite înlesnirile Sale, după cum urăște să fie săvârșite neascultările față de El. Nu datorezi o ispășire, ci trebuie să recuperezi când Allah îți redă sănătatea. Allah să te vindece de orice rău și să ne șteargă nouă și ție păcatele!

31. Deosebirea dintre boala vindecabilă și cea a cărei vindecare nu se întrevede

Întrebare: Sufăr de o boală a nervilor și m-am adresat unui spital de psihiatrie. Mi s-a prescris un tratament pe care îl iau de trei ori pe zi, neîntrerupt. Dacă îl las, boala mi se agravează până când cad la pământ fără simțire. Doresc să postesc, dar mă tem că, dacă renunț la tratamentul pe care îl iau ziua, boala revine.[66]

65 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/217–218.

66 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/218–219.

Răspuns: Nu posti, Allah să te binecuvânteze! Allah, Cel Slăvit, spune:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.
Coran 2:185

Cât timp starea ta este cea descrisă, ia pastilele în fiecare zi și nu posti până când Allah te vindecă. Întreabă-i pe medicii care ți-au prescris medicamentul dacă, potrivit aprecierii și experienței lor, boala va continua. Dacă va continua, hrănește pentru fiecare zi un sărman și este de ajuns, asemenea bărbatului și femeii vârstnici: o jumătate de ṣāʿ de curmale sau de orez, dată săracilor pentru fiecare zi. O poți da unui sărac ori mai multora, la începutul lunii, la mijlocul sau la sfârșitul ei; o strângi și o dai câtorva săraci și aceasta este suficient, cu voia lui Allah. Dacă însă medicii spun că se întrevede vindecarea după doi ori trei ani, atunci amâni; când Allah te vindecă, recuperezi.

32. Neputința de a posti din cauza diabetului și a ulcerului

Întrebare: Sufăr de diabet și de ulcer. Dacă nu pot posti, ce trebuie să fac?[67]

67 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/219.

Răspuns: Trebuie să consulți medicul specialist. Dacă stabilește că postul te vatămă, nu postești, iar când Allah te vindecă, recuperezi. Dacă medicii specialiști stabilesc că această boală te vatămă întotdeauna când postești și că, după știința lor, ea va continua și nu se întrevede vindecarea, atunci nu postești și hrănești pentru fiecare zi un sărman, cu jumătate de ṣāʿ din alimentul de bază al țării, aproximativ un kilogram și jumătate. Laudă lui Allah! Nu trebuie să postești, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسۡتَطَعۡتُمۡ﴾

Temeți-vă de Allah atât cât puteți!
Coran 64:16

33. Postul bolnavului de epilepsie

Întrebare: Sufăr de epilepsie și nu am putut posti binecuvântata lună Ramaḍān, fiindcă urmez neîntrerupt un tratament de trei ori pe zi. Am încercat să postesc două zile, dar nu am putut. Sunt pensionar, pensia mea este de optzeci și trei de dinari lunar, am soție și nu am alt venit în afara pensiei. Care este rânduiala religioasă în cazul meu, dacă nu pot hrăni treizeci de sărmani în luna Ramaḍān? Ce sumă trebuie să plătesc?[68]

Răspuns: Dacă boala care te-a lovit este dintre cele pentru care se întrevede vindecarea într-o bună zi, trebuie să aștepți până când ea dispare și apoi să postești, potrivit cuvintelor Preaînaltului:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.
Coran 2:185

68 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/222–223.

Dacă însă boala continuă și vindecarea nu se întrevede, trebuie să dai hrană pentru fiecare zi unui sărman. Poți pregăti o masă de prânz ori de seară și să chemi la ea un număr de sărmani egal cu numărul zilelor lunii; astfel îți împlinești îndatorirea. Nu cred că aceasta ar fi peste puterile cuiva, cu voia lui Allah Preaînaltul. Nu ai nicio vină dacă nu poți să-i hrănești pe toți acești sărmani într-o singură lună. Îi poți hrăni pe unii într-o lună, pe alții în alta și pe alții în alta, după puterile tale. Allah știe mai bine.

34. Femeia însărcinată și cea care alăptează: nepostire și recuperare

Întrebare: Ce să facă o femeie însărcinată care nu poate suporta postul?[69]

Răspuns: Femeia însărcinată căreia postul îi este greu are rânduiala bolnavului. La fel este cea care alăptează: dacă postul îi este greu, nu postește și recuperează, potrivit cuvintelor lui Allah, Cel Slăvit:

﴿وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

Cel care este bolnav ori în călătorie să postească un număr egal de alte zile.

Coran 2:185

Unii dintre Companionii Profetului ﷺ au susținut că ele trebuie numai să dea hrană. Prima părere este însă cea corectă, fiindcă au rânduiala bolnavului: recuperarea este rânduiala de bază și nu există o dovadă care să o înlăture. Printre dovezile pentru aceasta se află relatarea de la Anas ibn Mālik al-Kaʿbī — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căreia Profetul ﷺ a spus:

> *„Allah l-a ușurat pe călător de post și de jumătate din rugăciune, iar pe femeia însărcinată și pe cea care alăptează le-a ușurat de post.”*[70]

69 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/223–224.

70 Relatat de imamul Aḥmad, nr. 19814, și de al-Nasāʾī, nr. 2315.

Imamul Aḥmad și autorii celor patru Sunan-uri l-au relatat cu un lanț bun. Aceasta arată că ele au aceeași rânduială ca a călătorului în privința postului: nu postesc și recuperează. Scurtarea rugăciunii este însă o rânduială specifică celui aflat în călătorie, de care nu beneficiază altcineva: rugăciunea de patru unități se împlinește în două unități. Allah este Dătătorul izbânzii.

35. Vindecarea după cinci ani de boală cronică

Întrebare: Un om s-a îmbolnăvit de o boală cronică, iar medicii l-au sfătuit să nu mai postească niciodată. El a mers însă la alți medici, în altă țară, și Allah i-a îngăduit să se vindece după cinci ani. Au trecut cinci luni Ramaḍān fără să postească. Ce să facă după ce Allah l-a vindecat? Trebuie să le recupereze sau nu?[71]

Răspuns: Dacă medicii care l-au sfătuit să nu mai postească niciodată erau medici musulmani de încredere, cunoscători ai acestei boli și i-au spus că nu se întrevede vindecarea, atunci nu trebuie să recupereze. Hrana dată este suficientă și de acum înainte reia postul.

36. Tratamentele aplicate pe piele în timpul postului

Întrebare: Care este rânduiala folosirii, în timpul postului, a unguentelor ori a tratamentelor lipite de piele, știind că substanța medicamentoasă ajunge în sânge?[72]

Răspuns: Tratamentele aplicate pe piele nu întrerup postul. Orice tratament care se aplică pe piele — precum alifiile, unguentele și cele asemănătoare — nu întrerupe postul, fie că este pe abdomen, pe spate, pe mână, pe cap ori pe picior. Niciun unguent aplicat pe suprafața pielii nu întrerupe postul.

37. Medicamentele lichide și supozitoarele administrate pe cale urinară sau genitală

Întrebare: Care este rânduiala folosirii medicamentelor în timpul postului pe cale genitală, cuprinzând și calea urinară, precum supozitoarele ori medicamentele lichide, știind că substanța

71 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/354–355.

72 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 48.

medicamentoasă ajunge în sânge?[73]

Răspuns: Părerea corectă este că ceea ce se administrează pe cale genitală sau rectală nu întrerupe postul.

38. Picăturile pentru ochi, nas și urechi

Întrebare: Care este rânduiala folosirii picăturilor ori a unguentelor pentru ochi, dacă omul le simte gustul în gât? Și care este rânduiala folosirii picăturilor pentru urechi, știind că lichidul nu ajunge în gât decât dacă timpanul este perforat?[74]

Răspuns: Picăturile pentru ochi și kohlul nu întrerup postul, deoarece ochiul nu este o cale obișnuită de pătrundere în organism. La fel sunt și picăturile pentru urechi. Totuși, dacă își pune picături în ochi și le simte gustul în gât, recuperarea zilei este o măsură de precauție. Altfel, picăturile pentru ochi și kohlul folosit la ochi nu întrerup postul; la fel este și urechea. Niciuna dintre acestea nu este o cale de pătrundere obișnuită, dar, dacă simte ceva în gât, recuperarea ține de precauție și de evitarea dezacordului dintre învățați.

39. Comprimatul ținut sub limbă de bolnavul de inimă

Întrebare: Care este rânduiala folosirii unui comprimat sub limbă pentru bolile de inimă? Bolnavul poate posti, potrivit sfatului medicului, însă uneori, cu câteva minute înainte de încheierea postului, îl apucă dureri de inimă și ia comprimatul sub limbă pentru a-i calma durerea.[75]

Răspuns: Comprimatul ținut sub limbă întrerupe postul, deoarece gustul lui ajunge în mod intenționat în gât.

40. Inhalatorul pentru astm

Întrebare: Care este rânduiala folosirii inhalatorului pentru astm?[76]

Răspuns: Dacă aduce un folos asemenea hranei, adică bolnavul beneficiază de el așa cum beneficiază de apă și de

73 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 48–49.
74 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 49.
75 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 54–55.
76 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 55.

băutură, în gură ori în gât, atunci are aceeași rânduială ca mâncarea și băutura. Însă un inhalator care nu face decât să introducă aer, ușurând respirația oamenilor, fără să conțină hrană, nu dăunează postului.

41. Sprayul nazal

Întrebare: Care este rânduiala folosirii sprayurilor ori a picăturilor nazale, știind că o parte din ele ar putea ajunge în gât?[77]

Răspuns: Este ca în răspunsul de mai înainte: inhalatorul și sprayul nazal au aceeași cale de pătrundere. Dacă nu este decât aer care ușurează suferința, atunci nu este nici mâncare, nici băutură, căci se urmărește un tratament local al nasului. Dacă ceva ajunge în gât fără intenție, postul rămâne valabil, deși recuperarea zilei este mai prudentă.

42. Inhalatorul cu pulbere pentru astm

Întrebare: Care este rânduiala inhalatorului cu pulbere pentru astm numit *„Rotacap”*?[78]

Răspuns: Allah știe cel mai bine. În privința lui există o îndoială, iar mai prudent este să se recupereze ziua.

43. Clisma pentru cel care postește

Întrebare: Care este rânduiala administrării unei clisme celui care postește, atunci când are nevoie de ea?[79]

Răspuns: Nu este nimic rău în aceasta dacă bolnavul are nevoie de ea, potrivit celei mai corecte dintre cele două păreri ale învățaților. Aceasta este părerea aleasă de Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el — și de un mare număr de învățați, fiindcă nu se aseamănă cu mâncarea și băutura.

44. Plombarea, curățarea și extracția dinților

Întrebare: Dacă un om are dureri de dinți, merge la medic, iar

77 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 55–56.

78 Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah, p. 56.

79 Majmūʿ fatāwā samāḥat al-Shaykh Ibn Bāz, secțiunea Fatāwā al-ṣiyām, p. 245; alcătuit de prof. dr. ʿAbd Allāh al-Ṭayyār și Shaykh Aḥmad ibn Bāz.

acesta îi curăță, îi plombează ori îi extrage un dinte, îi afectează aceasta postul? Iar dacă medicul îi face o injecție pentru anestezierea dintelui, are aceasta vreun efect asupra postului?[80]

Răspuns: Cele menționate în întrebare nu afectează valabilitatea postului, ci sunt îngăduite. Totuși, el trebuie să aibă grijă să nu înghită nimic din medicament ori din sânge. Nici injecția menționată nu afectează valabilitatea postului, deoarece nu ține loc de mâncare și băutură. Principiul de bază este că postul rămâne valabil și neafectat.

45. Injecțiile nutritive

Întrebare: Am citit în unele cărți de jurisprudență, între care Fiqh al-Sunnah, de Shaykh Sayyid Sābiq, că injecțiile nutritive și celelalte injecții care nu pătrund în interiorul trupului sau în gură nu întrerup postul. Știu că unii juriști au o altă părere. Care este părerea cunoscută a majorității învățaților? Allah să vă răsplătească cu bine![81]

Răspuns: Părerea corectă este că injecțiile nutritive întrerup postul dacă sunt folosite în mod intenționat. În schimb, injecțiile obișnuite nu întrerup postul. Allah este Cel care dă izbândă.

46. Injecțiile intramusculare și intravenoase

Întrebare: Care este rânduiala injecțiilor intravenoase și a celor intramusculare și care este deosebirea dintre ele pentru cel care postește?[82]

Răspuns: Părerea corectă este că niciuna dintre acestea nu întrerupe postul. Numai injecțiile nutritive îl întrerup. De asemenea, recoltarea sângelui pentru analize nu întrerupe postul celui care postește, căci nu este asemenea cupelor medicinale. În schimb, aplicarea cupelor întrerupe atât postul celui care le aplică, cât și al celui căruia i se aplică, potrivit celei mai corecte păreri a învățaților, întrucât Profetul ﷺ a spus: *„Cel care aplică cupele și cel căruia i se aplică și-au întrerupt postul."*[83]

80 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/259.

81 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/257–258.

82 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/258.

83 Relatat de imamul Aḥmad (8550) și de al-Tirmidhī (774).

47. Recoltarea sângelui de la cel care postește

Întrebare: Care este rânduiala celui căruia i s-a recoltat sânge din brațul drept pentru analize în timp ce postea în Ramadan, într-o cantitate cât o seringă de mărime mijlocie?[84]

Răspuns: O asemenea analiză nu strică postul, ci este îngăduită, fiindcă există nevoie de ea și nu face parte dintre lucrurile cunoscute în Legea curată ca întrerupând postul.

48. Schimbarea sângelui în timpul dializei

Întrebare: Care este rânduiala schimbării sângelui unui bolnav de rinichi în timp ce postește? Trebuie să recupereze ziua sau nu?[85]

Răspuns: Trebuie să recupereze ziua din cauza sângelui proaspăt care i se introduce în organism. Dacă, pe lângă acesta, i se administrează și o altă substanță, ea constituie încă un lucru care întrerupe postul.

49. Vărsăturile involuntare în timpul postului

Întrebare: Care este rânduiala celui care vomită fără voie în timp ce postește? Trebuie să recupereze ziua aceea sau nu?[86]

Răspuns: Nu trebuie să recupereze ziua. Însă, dacă și-a provocat vărsătura, trebuie să o recupereze, întrucât Profetul ﷺ a spus:

„Cel pe care îl biruie vărsătura nu trebuie să recupereze, iar cel care își provoacă vărsătura trebuie să recupereze.”[87]

L-au relatat imamul Aḥmad și autorii celor patru Sunan, cu un lanț de transmitere autentic, din relatarea lui Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el.

50. Amânarea recuperării din cauza bolii nu cere ispășire

Întrebare: M-am îmbolnăvit și nu am putut posti luna Ramadan, apoi am amânat recuperarea până în Ramadanul anului următor. Este suficient doar să postesc sau există și o ispășire? Dacă există,

84 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/274.

85 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/274–275.

86 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/265–266.

87 Relatat de Ibn Mājah (1676).

care este aceasta?[88]

Răspuns: Dacă ai amânat din cauza bolii, este suficient numai să recuperezi zilele. Dacă boala a continuat până în Ramadanul următor, îți este suficientă recuperarea, laudă lui Allah, și nu mai ai altceva de îndeplinit. Dar, dacă ai neglijat recuperarea în timp ce erai sănătos și nu ai recuperat decât după un alt Ramadan, trebuie să le îndeplinești pe amândouă: să recuperezi zilele în care nu ai postit și să hrănești pentru fiecare zi un sărman cu jumătate de ṣāʿ, măsurat după ṣāʿ-ul Profetului ﷺ. Aceasta înseamnă aproximativ un kilogram și jumătate din hrana de bază a țării: curmale, orez, grâu ori altele asemenea. Cantitățile pot fi adunate și date unor sărmani.

88 Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah, 15/350.

Glosar

Abluțiune الوضوء
Purificarea rituală cu apă prescrisă înaintea rugăciunii în cazul impurității minore.

Baie rituală الغسل
Spălarea întregului trup pentru înlăturarea stării de impuritate rituală majoră.

Tayammum التيمم
Purificare cu pământ curat, prin ștergerea feței și a mâinilor, atunci când apa nu poate fi găsită ori folosită.

Madhy المذي
Lichid eliminat în legătură cu excitația sexuală; rânduielile purificării sale sunt explicate în răspunsul al patrulea.

Wady الودي
Lichid alb care poate fi eliminat după urinare; rânduiala sa este cea a urinei.

Qiblah القبلة
Direcția către Kaʿbah, spre care se îndreaptă musulmanul în rugăciune.

Ṣāʿ الصاع
Măsură de capacitate folosită pentru alimente. În răspunsurile despre hrănirea sărmanului, autorul indică aproximativ un kilogram și jumătate pentru jumătate de ṣāʿ.

Bibliografie

1. Ibn Bāz, ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh. Aḥkām al-marīḍ fī al-ṭahārah wa-al-ṣalāh wa-al-ṣiyām. Dār Ibn al-Athīr, ediția I, 1427 H / 2006. Culegere de îndrumări și fatwa.
https://binbaz.org.sa/books/pdf/254

2. Coranul. Text arab Uthmani 1.1, Tanzil Project, licență CC BY 3.0.
https://tanzil.net

3. Ibn Bāz. Majmūʿ fatāwā wa-maqālāt mutanawwiʿah. Volumele 10, 12 și 15, citate în notele textului.

4. Majmūʿ fatāwā samāḥat al-Shaykh Ibn Bāz. Alcătuit de ʿAbd Allāh al-Ṭayyār și Aḥmad ibn Bāz. Volumul 2 și secțiunea Fatāwā al-ṣiyām, citate în note.

5. Al-Fatāwā al-sharʿiyyah ʿalā al-mushkil fī al-masāʾil al-ṭibbiyyah. Dār Ibn al-Athīr. Paginile indicate în notele răspunsurilor.

6. Al-Bukhārī. Al-Ṣaḥīḥ.

7. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Al-Ṣaḥīḥ.

8. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad. Relatările citate în note.

9. Abū Dāwūd, al-Tirmidhī, al-Nasāʾī și Ibn Mājah. Culegerile Al-Sunan. Relatările citate în note.

10. Al-Dārimī. Al-Sunan. Relatarea citată în secțiunea despre curățirea după nevoi.

11. Ibn Ḥibbān. Al-Ṣaḥīḥ. Relatarea citată în răspunsul despre postul bolnavului.

12. Ibn Abī Shaybah. Al-Muṣannaf. Relatarea citată în răspunsul despre înlesnirile postului.

13. Sayyid Sābiq. Fiqh al-Sunnah. Opinie menționată în întrebarea despre injecțiile nutritive.

Indice

abluțiune 5, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 27, 30
alăptare 36, 45
anestezie 25, 26, 28, 49
astm 47, 48
baie rituală 5, 8, 18, 19
dializă 30
hrănirea sărmanului 26, 33, 34, 36
incontinență 10, 11
injecții 49
înclinare 4, 21, 22, 25, 28
madhy 12, 13
necurățenie 5, 24
picături 11, 13, 47, 48
pierderea conștienței 20, 29, 30, 39
post iv, v, 3, 26, 27, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50
prosternare 21, 22, 25, 28, 31
qiblah 21, 28, 30
recuperare 29, 30, 45, 47, 48, 50, 51
reunirea rugăciunilor 23, 27, 30, 31
sarcină 36, 45
tayammum 8, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 26, 27
vărsături 50
wady 12, 13

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

Aḥkām al-marīḍ fī al-ṭahārah wa-al-ṣalāh wa-al-ṣiyām

Rânduieli pentru bolnav

Răspunsuri despre purificare, rugăciune și post în timpul bolii, oferite de Shaykh ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz.

Autor: ʿAbd al-ʿAzīz ibn ʿAbd Allāh ibn Bāz

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro